

Kaasamine – miks ja kellele?

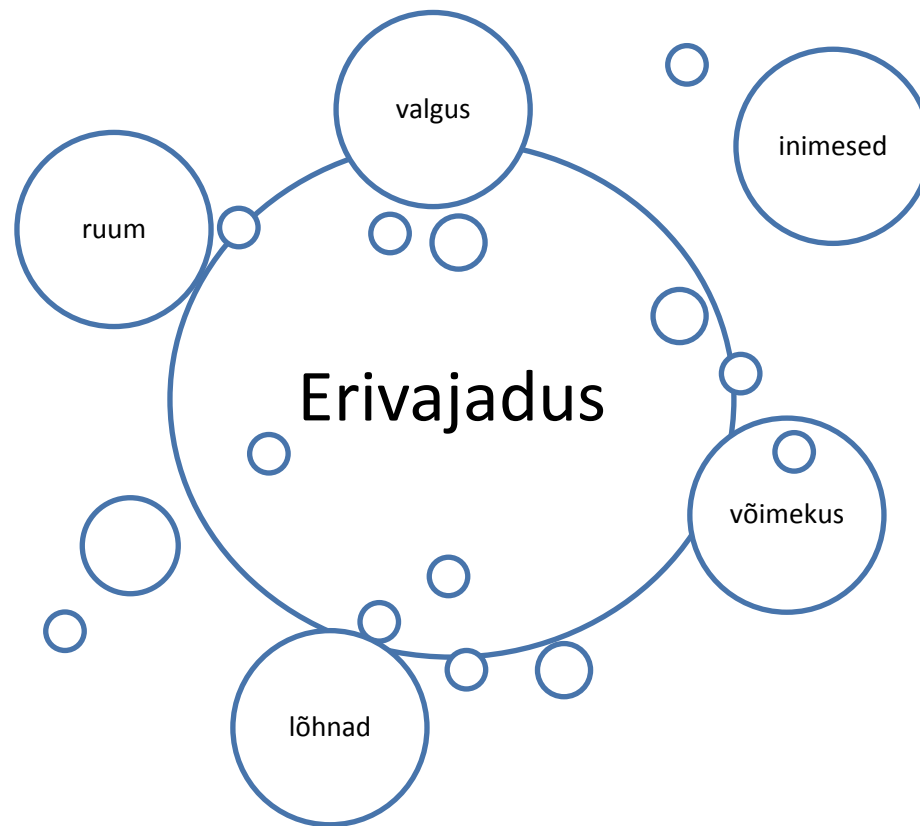
Siim Värv

10.12.2019

Isiklik vaade

...toetada ühiskonna mõttemustrite muutumist selliselt, et hariduslikku erituge vajavate laste ja noorte **ressurssi märgatakse ja väärtustatakse** sel moel, et igaühel on võimalik **panustada** optimaalselt **ühiskonna arengusse** ning **teostada ennast haridus- ja tööelus.**

Kaasamine, erivajadus ja vähemad võimalused

Vähemate võimalustega noored

... on **võrreldes eakaaslastega** ebasoodsamas olukorras, sest nad kogevad elus teatud **takistusi**, ohustavaid situatsioone ja olusid, mis omakorda **raskendavad nende osalemist** hariduses, rahvusvahelises mobiilsuses, kodanikuõiguste realiseerimises, ühiskondlikus osaluses laiemalt.

Youth in Action Inclusion Strategy, 2007

Sotsiaalne kaasatus ja vähemad võimalused

- **sotsiaalsed takistused:** inimesed, kes puutuvad kokku diskrimineerimisega soolistel, etnilistel, religioossetel põhjustel, oma seksuaalse orientatsiooni või puude tõttu inimesed, kel napib sotsiaalseid oskusi või kelle käitumises ilmnevad teatud antisotsiaalsed ilmingud – nn riskinoored, (endised) õigusrikkujad, (endised) sõltuvusainete tarbijad, noored vanemad ja üksikvanemad, orvud jne;
- **majanduslikud takistused:** pere madal sissetulek, sõltumine sotsiaaltoetustest, kodutus, raskused laenude tagasimaksmisega, vaesuses elamine jm
- **puudest** tulenevad takistused: vaimu-, füüsiline ja meelepuue;
- **hariduslikud takistused:** õpiraskused, koolikatkestamine ja madal haridustase jne;

- **kultuurilised takistused:** kuulumine sisserännanud kogukondadesse (rahvusvähemustesse), kultuuriliste ja keeleliste kohanemiskeskuste kogemine;
- **tervislikud takistused:** kroonilised füüsilise või vaimse tervise probleemid;
- **geograafilised takistused:** elamine maapiirkondades või piirkondades, mis on madala sotsiaalse staatusega, väikesaartel ja äärealadel, probleemsetes linnapiirkondades või vähese infrastruktuuriga piirkondades jne;
- **pagulaseks olemine:** kaasatud on osalejad, kelle asüülitaotlusele on antud positiivne otsus või kelle kaitsevajadus on tuvastatud.

Osalus ja kaasatus

- **Osalus** (*participation*) – õigus, võimalus ja soov kaasa rääkida
- **Kaasamine** (*inclusion*) – osaluse võimaldamine, selleks tingimuste loomine
 - Aktiivne tegevus
 - Mõtteviis

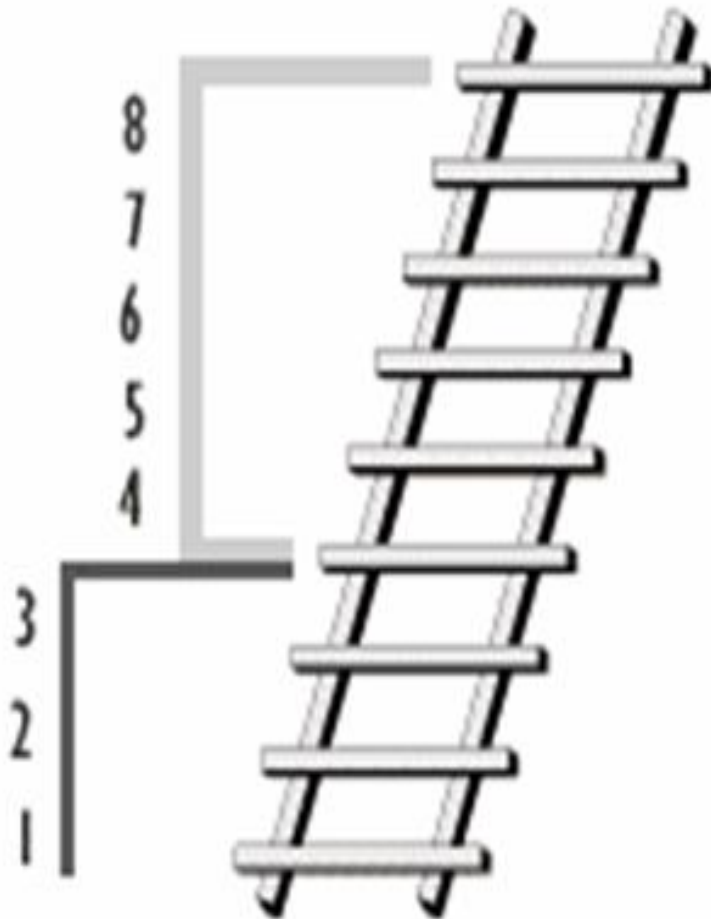
Kelle jaoks kasulik?

- Kaasaja?
- Kaasatav?
- Organisatsioon?
- Sidusgrupid?
- ...?
- Ühiskond laiemalt?

*Joonis on pärit SALTO koostatud käsiraamatust
"Projektinõustamise käsiraamat"*

Harti osaluse redel

- 8. Noorte algatatud ja täiskasvanutega jagatud otsused
- 7. Noorte algatatud ja juhitud otsused
- 6. Täiskasvanute algatatud ja noortega jagatud otsused
- 5. Noortega konsulteerimine ja tagasiside
- 4. Noortele kindla rolli andmine
- 3. Võltsosalus (i.k. tokenism)
- 2. Noored on dekoratsioon
- 1. Noortega manipuleeritakse

Kas olen kaasaNud?

- Kas projekti teema valimisel on küsitud osalejate arvamust ja seda ka arvesse võetud?
- Kas valitud meetodid/tegevused vastavad osalejate huvidele?
- Kas ja kuivõrd on osalejad kaasatud tegevusprogrammi koostamisse ja ellu viimisesse?
- Kas osalejad peavad ka ise midagi projektiks ette valmistama?
- Kas ja kuidas analüüsivad ja mõtestavad osalejad oma õpikogemust projektis?

Kas olen kaasaTud?

- Kas tean projekti eesmärki?
- Kas tean miks olen just mina kaasatud?
- Kas tunnen, et saan eesmärki panustada?
- Kas soovin kaasa lüüa?

osaluse CCCC

- Taust (*Context*)
- Väljakutse (*Challenge*)
- Võimed (*Capacity*)
- Seotus (*Connection*)

Noorte parema kaasamise alused huvikoolidele, HTM

Võimalikud osalemise vormid

- Otsustusrühmad
- Elluviimiserühmad
- Väikesed nõuandvad arutelurühmad
- Loovad nõuanderühmad
- Informatsiooni andmine – küsitlustes ja fookusrühmades osalemine.
- Avalik suhtlus – meedias või suurüritustel oma seisukohtade esitlemine

Võimalikke materjale

- Noorte kaasamine ja osalus maakonnas, vallas ja linnas, *Eesti Noorteühenduste Liit, 2012*,
<http://www.enl.ee/UserFiles/Osaluskogude%20k%C3%A4siraamat%202012.pdf>
- Projektinõustamine noortealgatustes. Käsiraamat noorte osaluse toetamiseks, http://euroopa.noored.ee/wp-content/uploads/2014/03/Projektinoustamise_kasiraamat.pdf
- Erasmus+ Inclusion and Diversity Strategy – in the field of youth, <https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-3103/InclusionAndDiversityStrategy.pdf>
- Sotsiaalne kaasatus, T-Kit nr 8 , http://euroopa.noored.ee/wp-content/uploads/2014/03/T-Kit_08_Sotsiaalne_kasatus.pdf

Noorte osalusest inglise keeles <http://www.salto-youth.net/participation/>

Noorte sotsiaalsest kaasatusest inglise keeles <https://www.salto-youth.net/rc/inclusion/>

